

ΕΣΤΙΑ

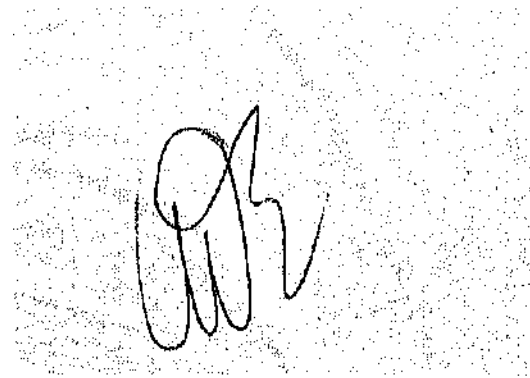
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΩΝ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ

1885

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 8 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΦΡ. 8

Handwritten signature
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτική
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣΙ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Επί της Ασωφόρου Πανεπιστημίου, 39

1885

Ἐστία

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ιθ'

Συνδρομή ἑτησίως: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20 — Ἀι συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἕως καὶ εἰς τὴν 31αυτίου. — Γραφεῖον ἀπὸ: Ἐπὶ τῆς Λεωφ. Πανασιστηρίου 59. 26 Μαΐου 1885

Ο ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Σκοπὸς τοῦ παρόντος ἄρθρου δὲν εἶνε ἡ ἀνά-
λυσις τῶν ἔργων, οὐδὲ ἡ ἀπικάνισις τῆς μεγαλο-
φυΐας τοῦ Βικτωρος Οὐγκώ. Ὁ μέγας ποιητὴς
γινώσκεται παρὰ πᾶσι τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς,
μετεφράσθη εἰς πάσας τὰς γλώσσας, ἐπέδρασεν
ἐπὶ πάσης φιλολογίας. Καθ' ὅλον τὸ ἥμισυ, καὶ
πλέον, τοῦ αἰῶνος καθ' ὃ ἐπλήρου τὴν Γαλλίαν
διὰ τῆς δόξης του, ἐπληροῦντο δι' αὐτὸν σελίδες,
βιβλία κατηρτίζοντο, ἐν οἷς διαδοχικῶς ἐγένετο
τὸ ἀντικείμενον κρίσεων καὶ κατακρίσεων, δι-
σταγμῶν καὶ παραινήσεων, θαυμασμοῦ καὶ ἀπο-
θεώσεων. Ἀντὶ τῆς συνοψίσεως πάντων τούτων
κρίνομεν ἤδη ἐπιχειρότερον νὰ παραμείνωμεν
μᾶλλον εἰς ἀπλήν ἐπισκόπησιν τοῦ ἔργου του ὑπὸ
τὴν ἐποψίν τῆς δημοτικότητος αὐτοῦ παρὰ τῆ
ἑλληνικῇ κοινῇ, τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπιδράσεως αὐ-
τοῦ ἐπὶ τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας, καὶ τῆς
ἐπιδράσεως τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς μεγαλο-
φυΐας του.

Ὁ Οὐγκώ εἶνε μετὰ τὸν Δουμᾶν ὁ μᾶλλον
γνώστὸς παρ' ἡμῖν ἐκ τῶν Γάλλων συγγραφέων,
καὶ ὁ καταφανέτερον ἀσκῆσας ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν
πνευμάτων πολλῶν ἐκ τῶν νέων θεραπόντων τῶν
Μουσῶν. Καὶ ὅμως ὁ γάλλος ποιητὴς εἶν' ἐξ
ἐκείνων, οἵτινες ὑπὲρ πάντα ἄλλον δύνανται νὰ
παραπλανήσωσι τοὺς προσπαθοῦντας νὰ ἀπομι-
μηθῶσιν αὐτόν. Ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Βικτωρος
Οὐγκώ ὑπῆρξεν ὁ κινδυνώδεστος σκόπελος τῶν
τολμηρῶν θαλασσοπόρων τοῦ πνεύματος. Ἐπίσης
δυσχερεστάτη καθίσταται μετὰφρασις ἔργων καὶ
μάλιστα στίχων τοῦ Οὐγκώ, κατ' ἐξοχὴν ἐπι-
βαλλομένου καὶ θαμβοῦντος διὰ τοῦ σχήματος,
μεγάλου καλλιτέχνου τοῦ ῥυθμοῦ, τοῦ χρώματος,
τοῦ ἤχου, χαρισμάτων ἅτινα εἴμαρται συνήθως
νὰ διαφεύγῃσι παντὸς χρόνου καὶ πάσης ἄλλας
μεταφραστάς. Διὰ τοῦτο ἐνῶ παρ' ἡμῖν ἐγένετο
ἀπόπειρα, συστηματικώτερας μεταγλωττίσεως
ποιημάτων τοῦ Λαμαρτίνου, καὶ αὐτῶν τῶν
ἔσμάτων τοῦ Μυσσέ, οἵτινες μεθ' ὅλον τὸ δαιμό-

νον αὐτῶν δὲν παρουσιάζουσι τὰς τεχνικὰς δυσ-
χερείας τοῦ περιδόξου ἀντιζήλου των, καθ' ὃ
ποιηταὶ μᾶλλον ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ αἰσθηματι,
οὐδεμία τοιαύτη ἀπόπειρα ἐγένετο μεθερμηνεύ-
σεως τῶν ᾠδῶν τοῦ Οὐγκώ, εἰ μὴ τις ἀτακτος
τοιαύτη σποραδικῶς ἐργασία ἐνθεν κἀκεῖθεν ὑπὸ
διαφόρων ἐκ τῶν ἀπεράντων λειμῶνων τῆς μου-
σῆς αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν εὐθηνο-
τέρων καὶ ἥττον πολυτίμων ἀνθέων μεταφύτεσις
εἰς τὸν ἡμέτερον πενιχρὸν λειμῶνα τῶν γραμμά-
των. Καὶ ὅμως ἐν ταῖς ᾠδαῖς αὐτοῦ ὁ Βικτωρ
Οὐγκώ εἶνε κατ' ἐξοχὴν ἐκείνος, καὶ ἐν ταῖς ᾠ-
δαῖς αὐτοῦ ἐνεπνεύσθη ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐκ τῆς
πολεμιστηρίου αἰγλης τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

Οὐχ ἥττον συγκομισθέντα ἐκ πάντων σχε-
δὸν τῶν λυρικῶν τόμων τοῦ Οὐγκώ, οἵτινες προ-
σεγγίζουσι τὴν εἰκοσάδα, εἶδον τὸ φῶς παρ' ἡ-
μῖν κατὰ περιόδους διάφορα ποιήματα, πο-
λυτρόπως μεθερμηνευμένα. Ἀμέσως ἄμα τῆ
συστάσει τοῦ νεαροῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου εἰσή-
λασεν ἐν αὐτῇ ὁ μόλις ἀναθάλλων τότε καὶ ἀκ-
μαῖος ρομαντισμὸς τῆς γαλλικῆς ποιήσεως, εὐ-
πρόσδεκτος γενόμενος παρὰ τῇ ἑλληνικῇ νεολαίᾳ,
ἥτις τεταλαιπωρημένη ἐκ τῶν μαχῶν ἐδίψα αἰ-
σθημάτων καὶ ποιήσεως, χάρις τῷ γοήτρῳ ἦν
ἐξήσκουν αἱ δίδυμοι λύραι τῶν Σούτσων. Καὶ ἀφ'
ἐνὸς μὲν εἰσῆρχοντο εἰς τὴν πατρίδα, συμμειγνύ-
μενα μετὰ τῶν νικηφόρων σωμάτων τοῦ ἀγῶνος,
τὰ βαυαρικὰ στρατεύματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ἀνα-
μειγμένοι μετὰ πρωτοτύπων τινῶν σατυρικῶν
στίχων καὶ ἀραιῶν ἔσμάτων ἐμπνευσμένων ὄντως
ἐκ τῶν ἐθνικῶν κλεῶν, οἱ ρομαντισμοί, τὰ θέματα,
οἱ τρόποι, τὰ ὄνειρα, αἱ ὀδύνη, αἱ νευροπάθειαι
τοῦ Λαμαρτίνου, τοῦ Βαρθελεμῆ, τοῦ Βερανζέ-
ρου, τοῦ Οὐγκώ, τοῦ Βύρωνος. Καὶ τὴν μὲν ἀντί-
θεσιν τῶν ξενοτρόπων δορυφόρων τοῦ Ὀθωνος πρὸς
τοὺς ἡμετέρους ὀπλίτας κατανοοῦντες πάντες κα-
τέσχιπτον: ἀλλ' ἀμφιβάλλομεν, ἂν ὑπῆρχον τότε
πολλοὶ διαγινώσκοντες τὸ ἀνάμυστον τῶν αἰ-
σθημάτων ξένων λαῶν καὶ τῶν μεταρρυθμι-
στικῶν ἐκλάμψεων πρεσβυτικῶν φιλολογιῶν πρὸς
τὰ ἡμέτερα ἀπλοῖκα καὶ ὅλως ἰδιοφυῆ αἰ-
σθήματα καὶ φρονήματα καὶ τὰς ἀνάγκας
τῆς μόλις ἀναγεννωμένης ὑπὸ τὴν βρον-
τῆν τῆς πατρίδος καὶ τοὺς ἤχους τῶν κλεφτι-

σδων του Έλληνος βασιφιδου προς τα *Ανατολικά* του Γαλάτου Βάρδου. Αναδιφώντας έχάτως τὰς σελίδας τῶν τελευταίων τούτων ἀνεμνήσθημεν ἄκοντες εἰς ὠρισμένα ποιήματα καὶ στροφάς αὐτῶν ὠρισμένα τῶν Μνημοσύνων ἔσματα ἢ συγγένεια αὐτῆ ἐκδηλοῦται ἄλλοτε μὲν σαφέστερον, ἄλλοτε δὲ μόλις ὑποδηλοῦται εἰς τὸν προσεκτικὸν παρατηρητὴν. Ἐννοεῖται ὅτι καὶ τοῦ Λευκαδίου ποιητοῦ ἢ ἀνεξαρτησία, καὶ τοῦ μεγάλου ψάλτου τὸ ἀπραξίαστον, οὐδᾶλως ἐκ τούτου θιγόνται. Οὕτως ἡ πέμπτη στροφή τοῦ *Δερβίση* ἐν τοῖς *Ανατολικοῖς* φαίνεται ὅτι ἐνέπνευσε τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ *Θατάση Βάγια*, ἐν ᾧ ἐξικονίζεται ἡ τῶν νεκρῶν ἐπιδρομὴ κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Ὁ *Βράχος καὶ τὸ κῆμα* τοῦ Βαλαωρίτου νομίζετε ὅτι περιέχει τῆς συλλήψεως αὐτοῦ τὸ σπέρμα ἐν τῇ ἐπομένῃ τῇ *Δερβίση* ἔσματι *Τὸ γρούριον*. Ἡ *Κιτάρη* ἐνθυμίζει τὴν ἀρχὴν τοῦ *Κασσαίτη*, καὶ ὁ ἵππος ὁ φέρων τὸν Μαζέπταν, τὸ ἄτι τῆς *Φυγῆς*, τὸ σῶζον τὸν Ἀλῆ Πασαν. Ἀκόμη καὶ ἡ *Λίχμαλατος*, εἰ καὶ ἐντελῶς ἀνομοία, παρουσιάζει ἀκουσίως εἰς τὸ πνεῦμα τὴν *Σκλάβαν*. Καὶ τέλος, ὅπως φανῆ ἐντελεστέρα ἢ περιεργος αὕτη σχίσαι, ἡ ἀποθαμένη κόρη τοῦ παθητικοῦ *Ψυχοσαββάτου* ἐν μέσῳ τῶν ἀρειμαίνων ἡρώων καὶ τῶν μεγάλων εἰκόνων τῶν ἄλλων ἔσμάτων κατέχει οὖσαν θέσιν ἐν μέσῳ τῶν εἰκόνων καὶ ἡρώων τῶν Ἀνατολικῶν ἢ νέας Ἰσπανίας τῶν *Φασμάτων*.

Ἐπιλείπεται ἤδη, ἀναστρέφοντες τὸ θέμα, νὰ διαλάβωμεν συντομωτάτα τινα περὶ τῆς ἐπιδράσεως ἣν ἔσχεν ἡ Ἑλλάς ἐπὶ τοῦ Βίκτορος Οὐγκῶ, ἢ κενὴ πηγὴ ἐμπνεύσεως καὶ λατρίας παρὰ παντὸς χρόνου τοῖς ποιηταῖς. Εἴκοσι καὶ δύο μόλις ἔτων, ἀποχαριτιζῶν ὁ νέος Βίκτωρ τὸν Βύρων, ἀποθανόντα ἐν Μεσολογγίῳ, ἔγραφε πρὸς τοὺς ἄλλοις: «Ἰδίως ἡμεῖς βυθεῖαν εὐγνωστόνῃν χρεωστοῦμεν εἰς τὸν Βύρωνα, διότι ἀπέδειξεν εἰς τὴν Εὐρώπην ὅτι οἱ ποιηταὶ τῆς νέας σχολῆς, ἂν δὲν λατρεύωσι πλέον τοὺς Θεοὺς τῆς ἰθνηκῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀείποτε ἡμῶς θαυμάζουσι τοὺς ἡρώας αὐτῆς, καὶ ἂν ἀπέστησαν τοῦ Ὀλύμπου, οὐδέποτε ἐγκατέλιπον τὰς Θερμοπύλας». Ἐν τῇ ῥήσει ταύτῃ συνοψίζεται εἰς τῶν κυριωτέρων χαρακτήρων τῆς τότε μετὰ τῆς ἀνατολῆς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος συνανατελλούσης νέας ποιήσεως τῶν Βερανζῆ καὶ τῶν Δελαβίν, τῶν Λαμαρτίνων καὶ τῶν Οὐγκῶ. Οἱ νέοι αἰρεσιάρχαι καταρτίσαντες ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου τὰς κλασικὰς θεότητας καὶ πάντας τοὺς ἐξ αὐτῶν κινῶνας ἐν τε τῇ μορφῇ καὶ τῇ οὐσίᾳ τῆς τέχνης, καθίδρυσαν τὴν λατρίαν τῶν πρωτακουστων ἡρώων τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ἀντὶ

τῶν ἀποσβεσθέντων ὀνομάτων τοῦ Ἄρεως, τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ Κάλχα, τῶν Μουσῶν, τῶν ἡμιθέων, καὶ τῆς Δαδῶνης καὶ τῶν Δελφῶν, ἐπλήρωσαν τοὺς στίχους τῶν διὰ τῶν ὀνομάτων τοῦ Βότσαρη, τοῦ Κίτσου, τοῦ Ἰωσήφ, τῶν Σουλῆτισσῶν, τῶν κλεφτῶν, καὶ τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῶν Ψαρρῶν. Ὁ ὑψηλότερον καὶ περιφανεστερον ἀντηχήσας ἐπὶ τῆς λύρας αὐτοῦ τῆς ἡμετέρας πατρίδος τοὺς θριάμβους καὶ τὰς νίκας, τὰς σφαγὰς καὶ τὰ μαρτύρια, τίς ἄλλος εἶνε ἢ ὁ Βίκτωρ Οὐγκῶ, Ὁμηρος, οὐτινος ὁ Ζεὺς ὀνομάζεται Κανάρης, κρατῶν ἀντὶ σκήπτρου πυρσόν; Ἐκ τῶν τεσσαράκοντα ἔσμάτων τῶν Ἀνατολικῶν πλείωτερα τῶν δέκα σπινθηροβολοῦσι καὶ ἀραϊζόνται ἐκ τοῦ κατὰ Τούρκων μίσους, ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς ἡρώας θαυμασμοῦ, ἐκ τοῦ ἔρωτος πρὸς τὰς ἑλληνίδας, ἐκ τοῦ πόθου τῶν ἑλληνικῶν δριζόντων καὶ τοπειῶν. Ἐν μέσῳ μεθύνοντος ἀσπρου, πλήρους ἀρμονικῶν ψευδῶν καὶ βαθέων ἀσφύων, ἀπροσδοκῆτων ρυθμῶν καὶ ἀδαμαντίνων λάμψεων, παρίστανται πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ Ἑλληνοσ ἀναγνώστου, ὄλιγον αὐθαίρετως ἐνίοτε πλαττόμενοι καὶ λίαν ποιητικοί, θαμβοῦντες τὰς αἰσθήσεις μόνον τοῦ ξένου, ἀλλὰ τοῦ Ἑλληνοσ καὶ τὴν καρδίαν συγκινοῦντες οἱ Κανάραι καὶ οἱ Βοτσάραι, οἱ Ἰωσήφ καὶ οἱ Μάγερ, ὁ Ἰβραήμης καὶ ὁ Ἀλῆς, ἡ ἐρωμένη τοῦ Κλέφτου καὶ ἡ κόρη τοῦ παπᾶ, αἱ Ἀθηναὶ καὶ ὁ Παρθενῶν, ἡ Χίος καὶ ἡ Σμύρνη.

«Εἰς τὴν Ἑλλάδα! εἰς τὴν Ἑλλάδα!... Καίρετε, σεῖς ὅλοι! πρέπει νὰ φύγω! Μετὰ τὸ αἶμα τῶν ἡρώων ἄς ρεῖσιν τέλος τὸ χυδαῖον αἶμα τῶν θημιῶν! ὦ φίλοι μου, εἰς τὴν Ἑλλάδα! ἐκδικησὶς! ἐλευθερία! δότε μοι τὸ ξίφος, ἐτοιμάσατε τὸν ἵππον μου! Ἀγωνεῖν! Φαχίρει, δὴ ἄγει μας, ὡς ἡγεμῶν εἰς τὰς μάχας...» Ἀλλ' ὁ εἰκοσιπενταετής Τυρταῖος, ὁ τοιαύτην φωνὴν ἀνατείνων κατὰ τὸ 1827 αἶρεται, ἀλλὰ δὲν σῦρεται ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ ὁ Μαζέπας κατορθεῖ νὰ χαλιναγωγῆσθαι τὸν ἀκατάσχετον ἵππον του. Ὁ ποιητὴς δὲν θὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰ μὴ ἐπὶ τῶν πτερυγῶν τῆς φαντασίας του. Οἱ γέροντες καὶ τὰ παῖδια τῶν κρατοῦσι πλησίον τῶν. Ἔχει μεγάλῃ ἀποστολὴν νὰ ἐκπληρώσῃ παρ' αὐτοῖς καὶ παρ' ἀπάσῃ τῇ ἀνθρωπότητι. Μετὰ ἐξήκοντα περίπου ἔτων πάροδον ἀπὸ τοῦ πλήκτρου τῆς ἀκοιμήτου λύρας του ἡ αὐτὴ θεοπέσια κραυγὴ ἀναδίδεται: *Εἰς τὴν Ἑλλάδα!* Οὕτως ἐπιγράφεται τὸ ὠραιότερον ἴσως ἔσμα ἐν τῇ τελευταίῳ τόμῳ *Τῶν Ὁρίλων τῶν αἰώνων*. Ὁ γαλήνιος πρεσβύτερος τοῦ 1883 δὲν εἶνε πλέον ὁ πολεμικὸς νεανίας τοῦ 1827· ἀλλ' ἐκπαιδευτὸν τὸ ἔσχατον ἤδη διὰ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν τὴν Ἑλλάδα τοῦ ἰδεώδους του, αἶρεται ὑπεράνω πάσης ἡλικίας, ἐπανειρησίων τοὺς γλυκυτάτους φθόγγους τῆς νεότητος,

τὴν θειοτάτην γλῶσσαν τοῦ ἔρωτος, καὶ προσκαλῶν τὴν ἐρωμένην του ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος, ὅχι πλέον τῆς τῶν πηλληκέρων, τῆς πυριτίδος καὶ τοῦ Κανάρη, ἀλλὰ τῆς Ἑλλάδος τῶν Μουσῶν καὶ τῆς Ἀφροδίτης, τοῦ Ἡρακλείους καὶ τῶν Ἀμφικτυόνων, τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ Σωκράτους καὶ τῆς Ἀσπασίας. Τὸ ἔσμα τοῦτο διὰ τῆς πλαστικότητος, τῆς γλυκύτητος, καὶ τοῦ πυρός αὐτοῦ ἐκπλήττει ἀπαντῶν ἐν μέσῳ ζοφερῶν καὶ ὑπερφῶν συλλήψεων, ὡς τὸ *Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων* ἐν μέσῳ τῶν σελίδων τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς.

Ἀλλ' ὁ Οὐγκῶ δὲν εἶνε μόνον ὑψηλὸς ὡς ποιητῆς, ἐξοχος ὡς ἀρχηγὸς Σχολῆς, μέγας εἶνε καὶ ὡς πολίτης. Καὶ ὡς πολίτης ἠγωνίσθη καὶ ὤψωσε τὴν φωνὴν του ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας πατρίδος. Μετὰ τὴν ποίησιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τὸν αἰ ἡμέραι τῆς θειτικότητος καὶ τῶν συμπερόντων. Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐψάλλετο οὐδ' ἐθαυμάζετο, ἀλλὰ κατεφρονεῖτο καὶ ὑπεβλήπετο. Ἀλλ' ὁ Βίκτωρ Οὐγκῶ ἀπὸ τοῦ βέλοος τῆς ἐξορίας του δὲν ἐλησμένοι τοὺς ἀδικουμένους καὶ ἀντὶ ἔσμάτων συνέτασσε προκηρύξεις καὶ ἀπήλυθεν ἐπιστολάς. Γνωστὴ εἶνε ἡ κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1856 ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν κ. Ρηγάπουλον. Ἀλλ' ἰδίως οἱ ἀγῶνες τῆς Κρήτης εὗρον παρ' αὐτῷ τὸν ἐνθεριον προσηλαστήν καὶ κήρυκα. Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1867 εἰς τὴν προκήρυξιν τῶν ἐπαναστατῶν Κρητῶν ἀπαντᾷ, ὡς ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας, ὁ γηραιὸς ἐξόριστος τῆς Γκερνεσέ. Ἡ ἐπισημαστικὴ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ εἶνε ἡ κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1869 ἀπευθυνθεῖσα πρὸς τοὺς Ἀμερικανούς, δι' ἧς προσεκάλει ἐκείνους νὰ σπεύσωσιν εἰς βοήθειαν τῆς Κρήτης. «Κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα ἡ Γαλλία ἀπελευθέρωσε τὴν Ἀμερικὴν κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, ὅποια μεγαλοπρεπῆς ἀνταπόδοσις, ἡ Ἀμερικὴ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἑλλάδα! Ἀμερικανοί, χρεωστεῖτε πρὸς ἡμᾶς τὸ μέγα ἐκεῖνο χρέος, τὴν Ἑλευθερίαν! Ἑλευθερώσατε τὴν Ἑλλάδα, καὶ σὰς ἀπαλλάττομεν αὐτοῦ. Νὰ τὸ πληρώσατε εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶνε ὡς νὰ τὸ πληρώσατε εἰς τὴν Γαλλίαν!» Ἐκτοτε πολλάκις μέχρι τῶν τελευταίων αὐτοῦ ἡμερῶν τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος ἐξῆλθε πανηγυρικῶς ἀπὸ τῶν χειλέων του.

Ὡς ἐν τῶν καλλίστων ἔσμάτων τοῦ Βίκτορος Οὐγκῶ κρίνεται τὸ περιεχόμενον ἐν τῇ συλλογῇ τῶν *Φθινοπωρινῶν Φύλλων* καὶ «Ἦ ἀκούει τις ἐπὶ τοῦ ὄρους» ἐπιγραφόμενον. Ὁ ποιητὴς ἀπὸ τῆς οὐρανογειτονίας τοῦ ὄρους κορυφῆς περιλαμβάνει διὰ τῶν βαθέων αὐτοῦ ὀμμάτων ἐνθεν μὲν τὴν γῆν, ἐνθεν δὲ τὴν θάλασσαν, ἀφ' ὧν ἀκούει αἰφνης ἀνερχόμενον συγχεχόμενον τινὰ μέγαν καὶ ἀνεκφραστον βόμβον· ἀλλ' ὁ βόμβος οὗτος μετ'

οὐ πολὺ διακρινίζεται εἰς δύο φωνάς· διαστακουμένης ἐν τῷ ἀπέριφ, ὡς ἀντίθετα ρεύματα ὑπὸ τὸ κύμα. Ἐν ἐκατέρῃ τῶν φωνῶν τούτων, ἐν ταύτῃ μὲν τῇ ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ διαχεομένη ψάλλει ἡ φύσις τὸν μεγαλοπρεπῆ πρὸς τὴν δημιουργίαν ὕμνον, ἐν ἐκείνῃ δὲ, τῇ ἀπὸ τῆς γῆς, κραυγάζει ἡ ἀνθρωπότης, ἀδικουμένη, καταρρωμένη, καὶ κλαίουσα.

Ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ εἰκονικώτατα, νομίζομεν, χαρακτηρίζεται ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Βίκτορος Οὐγκῶ. Εἰς τὸν ἐπισκοποῦντα ἐν τῷ συνόλῳ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ παρίσταται τοῦτο ὡς ὁ εὐρύς καὶ βαθύς βόμβος, ἀπὸ πλήρης λαμπρῶν συμφωνιῶν, ἠδέων ψευδῶν, γλυκὺς ὡς ἐσπερίον ἔσμα, ἰσχυρὸς ὡς ὄπλων σύρραξις, δταν ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν σαλπύγγων ἐκρήγνυται ἡ μάχη ματωμένης, ἔρητος μουσικῆ, ὅφ' ἧς ἡ κτίσις ἀπασα κατέχεται, ὡς ὑπὸ τοῦ ἀέρος.» Εἰς τὸν θέλοντα δὲ νὰ διευκρινίσῃ καὶ λεπτομερέστερον ἐρευνησῇ τὸ ἔργον τοῦ Οὐγκῶ παρίσταται τοῦτο διαχωριζόμενον εἰς δύο μεγάλα τμήματα· δύο διακεκριμέναι ἀρμονίαι ἐξ ἐκατέρου διαχέονται, ὡσεὶ δύο Μοῦσαι καθοδηγοῦσιν ἐναλλάξ τὸ πλῆκτρον ἐπὶ τῆς μουσχορδοῦ λύρας τοῦ ποιητοῦ, ἀντηχοῦσης ἐν ἴσῃ δυνάμει τὸ ἔσμα τῆς φύσεως καὶ τὴν κραυγὴν τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ οὕτως ἡ φύσις καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἀνακαλῶνται ἐφ' ἀπάντων τῶν εἰδῶν τῆς φιλολογίας, ἐφ' ὧν ἐπέθηκε τὴν σφραγίδα τῆς μεγαλοφυΐας του, ἐπὶ ὠδῶν, μυθιστορημάτων, δραμάτων, ἐπῶν καὶ σατυρῶν, ἢ διεριμνητικῶν τὴν γλῶσσαν τῶν οὐρανῶν, τῶν ὠκεανῶν καὶ τῶν δρυμῶνων, ἢ ἐξυμνῶν τὰς εὐεργετικὰς δυνάμεις τοῦ σῆμπαντος, τὰς ὑπηρετούσας τὴν πρόοδον, ἢ ἀνασκαλεύων τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, ἢ βυθιζόμενος εἰς τὰς χαράς καὶ τὰς ὀδύνας τῆς ἐνδομύχου ζωῆς, ἢ ὑπερμαχῶν τῶν πτωχῶν, τῶν ἐκπιπτόντων, τῶν προγεγραμμένων, ἢ πλῆκτων τὰς κοινωνικὰς προλήψεις καὶ ἀθλιότητας ἢ ἀνακαλῶν εἰς τὸ εἶναι τὰς παρηχημένους γενεάς, ἢ καὶ ὑπερπηδῶν ἐπὶ τὰ ὄρια τοῦ ἐπιστητοῦ καὶ μὴ χαράσσαν εἰκόνας ὡς ποιητῆς, ἀλλ' ἀποκαλύπτων ὄπτασις ὡς προφήτης. Ὅπως δ' ἐπὶ μᾶλλον καταδειξώμεν τὴν ἀκρίθειαν τῆς παρομοιώσεως, σημειοῦμεν ὅτι τὸ ἀνωτέρω μνημονευόμενον ποίημα τῶν *Φθινοπωρινῶν Φύλλων* χαρακτηρίζεται τὸ ἔργον τοῦ Οὐγκῶ καὶ κατὰ τύπον ἐπὶ τὸ ποίημα τοῦτο βασίζεται ἐπὶ μιᾷ ἀντιθέσει· γνωστὸν δ' ἐστὶ ἡ ἀντίθεσις τυγχάνει ἐκ τῶν προσφιλεστέρων σχημάτων, ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τῷ βίῳ ἐπὶ τοῦ Βίκτορος Οὐγκῶ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΜΑΣ

ἐπὶ προσώπων εὐθύμων, ὀφθαλμοὶ θαυμάσιοι καὶ θέλητρα παχύτατα ὡς τὸ ἀνάκλιτρα τῆς αἰθούσης σκῆ, ἅτινα εἶχον πάθει διὰ τῆς φαντασίας μου τὴν μαγικὴν αὐτὴν μεταμόρφωσιν, καὶ τὰ ὅποια, βεβαίως, ὑπῆρξαν ἀφορμὴ ὅλης τῆς φαντασμαγορίας μου.

Αἱ ῥοδοκάνκιναι αὐταὶ θεραπειάδες καταδυσκέδαζον. Ἐπήδων ἐπὶ τοῦ πατώματος τόσο βαρέως, ὥστε ἐσεύοντο καὶ ἔτριζον αἱ σταγμοδύχαι τῶν κηροπηγίων· ἄλλαι ἐκυλιόντο ἐπὶ τοῦ ἄχρου καὶ ἀνηγείροντο πάλιν μετὰ τὴν ξανθὴν τὴν κόμην γεμάτην στάχεις. Ἀπέναντι δὲ αὐτῶν αἱ ἡγεμονίδες τοῦ ῥιπιδίου ἐδοκίμαζον νὰ χορεύσουν κἀρισμὸν τινὰ χορὸν, χωρὶς νὰ τὸ καταρθώσιν. Τὰ ἄχουρα περικυκλῶντο εἰς τὰς πτυχὰς τῶν φορεμάτων των, ἡ θερμότης τῆς ἀτμοσφαιρας ἐξέκλυε τὸ φιμυλῆθόν των, καὶ ἡ παιτάλη ἐπιπτεν ἀπὸ τοῦ ὤμου των καὶ κατέβαινε τὴν ἰσχυρότητα των. Οἱ ἐκφραστικοὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξέφραζον θανάσιμον ἀγωνίαν. Ἐφοβοῦντο προδήλως τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῶν δανείων θελήτρων των, κ' ἔβλεπον φροντιστικῶς ὅτι ἡ πραγματικότης τῆς ζωῆς ἤρχετο νὰ τὰς ἐξαφανίσῃ.

— Ἀκούσε, υἱέ μου, εἶπεν ἡ μαρκησία· ποῦ θὰ καταστήσῃς, καὶ τί σημαίνουν ὅλα αὐτὰ; Ἐχέεις σκοπὸν νὰ πανηγυρίσῃς τὰ ἀνδρογύναικα;

— Δὲν ἔχω κανένα, ἀπήντησεν ὁ δούξ· διηγούμαι ἀπλῶς. Δὲν ἐπινοῶ τίποτε. Ἦμην ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἄπτασίας, καὶ δὲν ἤξεύρω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ποῦ θὰ μ' ἐφερῆν ἐπὶ τέλους, ὅτε ἤκουσα φωνὴν γυναικίαν, ἣτις ἔψαλλε πλησίον μου...

Καὶ ὁ Γαστάνος ἔψαλλεν εὐαρέστως τὸ ἀγροτικὸν ἔσμα, οὕτως εἶχε πιστῶς ἀπομνημονεύσει τὸν σκοπὸν. Ἡ δὲ Καρολίνα ἤρχισε νὰ γελᾷ, ἐνθουσιάζουσα, ὅτι εἶχε ψάλλει τὴν ἐρωδὸν ἐκείνην τοῦ τόπου τῆς, πρὶν ἢ παρατηρήσῃ τὸν δούκα.

Ὁ δούξ ἐξηκολούθησεν.

— Ἐξύπνησα τότε καὶ τὸ ὄνειρόν μου διελύθη ἐντελῶς. Δὲν ὑπῆρχε πλέον ἄχρον ἐπὶ τοῦ πατώματος· τὰ μαλακὰ καθήματα μετὰ τοὺς ξυλίνοους τῶν πόδας δὲν ἦσαν πλέον ὑπερέττει με ξυλοπέδιλα, οὐδὲ τὰ ὑψηλὰ κηροπήγια ἦσαν ἰσχυραὶ κυρία μετὰ κοφινεῖδ' ἑφορέματά. Ἦμην μόνος ἐντὸς τῆς φωτισμένης αἰθούσης καὶ εἶχα ἐντελῶς τὰς αἰσθήσεις μου, ἀλλ' ἤκουα νὰ τραγουδοῦν ἐν ἔσμα ἀγροτικὸν τόσο εὐμορφα, τόσο θελκτικῶς, μετὰ τὴν ἀληθῆ ἐκφρασιν καὶ τόσο ὀροσερᾶν φωνῆν, τῆς ὑποίας βεβαίως δὲν κατάρθωσα νὰ σῶς δῶσθαι οὔτε ἰδέαν κἀν ἡ ἰδική μου. — Μπα! ἀνέκραξα κατ' ἑμαυτὸν· μὴ χωρική! χωρική εἰς τὴν αἰθούσαν τῆς μητρὸς μου. — Ἐμμεῖν ἀκίνητος, χωρὶς νὰ προφέρω λέξιν, καὶ ἡ χωρική ἐφάνη. Παρήλαθες ἐνώπιόν μου, χωρὶς νὰ με ἴδῃ, περιπατοῦσα γρήγορα, καὶ ἐγγί-

ζουσα με σχεδὸν μετὰ τὸ στακτερόν μεταξὺ τῶν πόσων μου.

— Ἄ! ἐφώνησεν ἡ μαρκησία, ἦτον λοιπὸν ἡ Καρολίνα.

— Ἦτο μία ἄγνωστος, ὑπέλαθεν ὁ δούξ, μία παράδοξος χωρική, θὰ τὸ ἠμολογήσετε, διότι ἦτο ἐνδυμένη ἀπλούστατα καὶ εὐπρεπέστατα. Ἦτο κτενισμένη μόνον μετὰ τὴν ἰδικὴν τῆς κόμην, κόμην ξανθὴν ὡς στέφανον ἀκτινοβόλον περὶ τὴν κεφαλὴν τῆς, καὶ δὲν ἐδείκνυε οὔτε τοὺς βραχίονας, οὔτε τοὺς ὄμους τῆς· ἀλλ' ἔβλεπον τὸν χιονώδη τράχηλόν τῆς, τὴν μικρὰν χεῖρά τῆς, καὶ τὸν πόδα τῆς ἐπίσης, διότι δὲν ἐφόρει ξυλοπέδιλα.

Ἡ Καρολίνα ἱκανῶς στενοχωρηθεῖσα ἐκ τῆς σωματικῆς αὐτῆς περιγραφῆς τῆς, γινομένης ὑπὸ νέου διαβοῆτου ἐπὶ διαφορᾷ, ἐθεώρησε τὸν μαρκησίον ὡς διαμαρτυρομένην. Ἐξεπλάγη δὲ βλέπουσα τὴν μορφήν του ἐκφράζουσαν ἀμνηστία, καὶ τὸ βλέμμα του ἀποφεύγον αὐτήν, ἐνῶ συνέσπῳντο ἐλαφρῶς αἱ ὀφθαλμοὶ του.

Ὁ δούξ, ὅν οὐδὲν διέφρευγεν, ἐξηκολούθησεν.

— Τὸ ἀξιολάτρευτον ἐκεῖνο φάσμα με κατίπληξε τόσο περισσώτερον ὅσῳ μ' ἐφάνη συνδέον τοὺς δύο τύπους τῆς ἐξαφανισθείσης ἄπτασίας μου καὶ διατηροῦν ὅτι καλλίτερον εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν. Τὴν εὐγένειαν τῶν γραμμῶν καὶ τὸ ἀνθηρὸν τῆς χροιάς, τὴν ἀβρότητα τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ τὸ σφρόγος τῆς υγείας. Ἦτο βασιλισσα συγχρόνως καὶ ποιμενίς.

— Ἡ εἰκὼν δὲν καλακεῖ βεβαίως τὸ πρωτότυπον, εἶπεν ἡ μαρκησία, ἀλλὰ γίνεται τόσο ἀποτόμως, ὥστε κινδυνεύει ν' ἀποτύχῃ τοῦ σκοποῦ. Δὲν μὲ λέγεις, υἱέ μου, . . . μήπως εἶσαι ἄκομμη ὀλίγον . . . παραγμένος;

— Μὲ διατάξατε νὰ ἠμιλῶ, ὑπέλαθεν ὁ δούξ, ἂν ἠμιλῶ περισσώτερον τοῦ κριμένου, διατάξατέ με νὰ σιωπήσω.

— Ὁχι, εἶπε ζωηρῶς ἡ Καρολίνα, ἦτις, βλέπουσα τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ μαρκησίου ἀπαθῆ καὶ πλήρη ὑποψίας, ἐπεθύμει νὰ μὴ ἀφήσῃ ἀόριστα τὰ τῆς πρώτης αὐτῆς συνεντεύξεως μετὰ τοῦ δούκα. Δὲν ἀναγνωρίζω τὸ πρωτότυπον τῆς εἰκόνας· καὶ περιμένω νὰ τῇ δῶσθαι καὶ γλώσσαν ὁ κύριος δούξ.

— Ἐνθουσιάζω κάλλιστα, καὶ δὲν θὰ ἐπινοήσω τίποτε, ὑπέλαθεν ἐκεῖνος. Ἐλκυσόμενος ὑπὸ αἰφνιδίως καὶ ἀκαταμαχῆτου συμπαθείας, ἀπέτεινα τὸν λόγον εἰς τὴν ἐξοχικὴν ἐκείνην δεσποινίδα· ἡ φωνὴ τῆς, τὸ βλέμμα τῆς, αἱ καθαφαὶ καὶ εὐκρινεῖς ἀπαντήσεις τῆς, τὸ ἦθος τῆς τὸ γαλόν, τὸ πλήρες ἀληθοῦς ἀδωότητος, τόσο μ' ἐγοήτευσαν, ὥστε τῆς ἐξέφρασα τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸν σεβασμὸν μου ἐντὸς πέντε λεπτῶν τῆς ὄρας, ὡς ἂν τὴν εἶχα γνωρίσει ὅλην μου τὴν ζωὴν, καὶ ἠσθάνθην ὅτι ἐπεθύμουν καὶ ἐγὼ τὴν ὑπό-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

«Ο ΚΑΚΟΣ ΕΓΓΟΝΟΣ» ΕΙΚΟΝ Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ.

ληψίν της, ως αν ἦτο ἀδελφή μου. Ξίνε ἡ ἀλήθεια, τώρα, δεσποινίς Σαίν-Ζενέ;

— Δὲν γνωρίζω, κύριε δούξ, τὰ ἐνδόμυχα αἰσθηματά σας, ἀπήντησεν ἡ Καρολίνα, ἀλλὰ μ' ἐφάνητε τόσο προσηγής, ὥστε οὐδ' ἐφάντασθην κἄν ὅτι ἦτο δυνατὸν ὁ οἶνος νὰ σᾶς καθίστῃ τόσο εὐπαθεῖ, καὶ ἠσθάνθην ἀληθῶς εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν εὐμένειάν σας. Βλέπω τώρα, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ τὰ πάρω ὅλα τοῖς μετρητοῖς καὶ ὅτι ἀρκετὴ εἰρωνία ὑπῆρχεν εἰς τοὺς λόγους σας.

— Καὶ πόθεν τὸ βλέπετε, αὐτὸ, σᾶς παρακαλῶ;

— Ἀπὸ τοὺς ὑπερβολικοὺς ἐπαίνους, οἱ ὁποῖοι φαίνονται ὅτι θέλουν νὰ διεγείρουν τὴν ματαιότητά μου. Ἄλλ' ἐγὼ ἀμύνομαι, καὶ θὰ ἐπράττετε ἴσως γενναιότερον νὰ μὴν ἐπιτεθῆτε ἐναντίου κόρης ἀσπίλου καὶ τόσο ἀσημάντου, ὡς ἐγώ.

— Ἦν νὰ γίνῃ λέειν ὁ δούξ, στρεφόμενος πρὸς τὸν ἀδελφὸν του ὅστις ἐφαίνετο μὲν πᾶν ἄλλο συλλογίζομενος, ἀλλ' ἤκουεν, ὡσεὶ ἄκων, πάντα τὰ λεγόμενα. Ἐπιμένει! μὲ ὑποπτεύεται καὶ θεωρεῖ τὸ σέβας μου ὡς προσβολήν. Μήπως σὺ μ' ἐκακολόγησες;

— Δὲν τὸ συνειθίζω, ἀπήντησεν ὁ μαρκήσιος, μ' ὄλην τὴν ἠπιότητα τῆς ἀληθείας.

— Ἄ! ὑπέλαβεν ὁ δούξ, ἠξέυρω τώρα ποῖος διέστρεψε τοιοῦτοτρόπως τὸ φρόνημα τῆς δεσποινίδος. Ξίνε μιὰ γραίκα, τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ κόρη εἶνε στακτερὴ ὡς αἱ πλάκες τοῦ γραψίματος, καὶ αἱ χεῖρες τόσο ἰσχναί, ὥστε κάθε πρῶτ' τῆς εὐρίσκουν τὰ δακτυλιδιά της εἰς τὰ σκουπίδια. Ὁμιλήσῃ περὶ ἐμοῦ ταῖς προάλλαις εἰς τὴν δεσποινίδα Σαίν-Ζενέ, καὶ ὅτε ἀνεζήτησα τὸ ἀγαθὸν ἐκείνο βλέμμα τὸ ὁποῖον εἶχε δώσει νεότητά εἰς τὴν καρδίαν μου, δὲν τὸ ἐπανεῦρον πλέον ὡς δὲν τὸ ἐπανεῦρισκω καὶ σήμερον. Βλέπεις, μαρκήσιε, . . . Ἀποτυχία πλήρης. Αἶ! διατί δὲν ἠμιλῆς σὺ πλέον; Βίχες ἀρχίσει νὰ μ' ἐπαινῆς, καὶ ἡ δεσποινίς Σαίν-Ζενέ φαίνεται νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς σέ. Δὲν ἀρχίζεις πάλιν ὀλίγον . . .

— Τέκνα μου, εἶπεν ἡ μαρκησία, ἀφήσατε τώρα τὴν συζήτησιν καὶ τὴν ἐπαναλαμβάνετε μιαν ἄλλην ἡμέραν. Ἔχω νὰ ἐνδυσθῶ, καὶ νὰ σᾶς ἠμιλήσω πρὶν ἔλθουν νὰ μὲ ἀπασχολήσουν. Ἴσως καὶ τὸ ἐκκρεμές πηγαίνει ὀλίγον ὀπίσω.

— Πολύ νομίζω, εἶπεν ἐγειρομένη ἡ Καρολίνα, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἀφίνοσα τὸν δούκα καὶ τὸν μαρκήσιον νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν μαρκησίαν μέχρι τοῦ θαλάμου της. Προσεδόκα νὰ εἶρη κόσμον ἐν τῇ αἰθούσῃ, διότι τὸ γέμισμα εἶχε παραταθῆ παρὰ τὸ συνήθες. Ἄλλ' οὐδεὶς ἦτο ἐτὶ ἐκεῖ, καὶ ἀντὶ νὰ διατρέξῃ τὴν αἴθουσαν ἔδουσα, ἐκάθισε σκεπτικὴ πλησίον τῆς ἐστίας.

ΣΤ'

Ἡ Καρολίνα ἤρχιζεν ἤδη, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, νὰ θεωρῆ ὡς κάπως ταπεινωτικὴν τὴν θέσιν της. Εἶχε προσπαθῆσαι τὸ κατ' ἀρχὰς ν' ἀπατήσῃ ἑαυτὴν ὡς πρὸς τὸν ὑπηρετικὸν χαρακτήρα τοῦ ἔργου ὑπερὸς τὸσον ἠρωϊκῶς ἀνελαμβάνεν. Ἄλλ' ἀδύνατον ἦτο εἰς αὐτὴν νὰ νικήσῃ διὰ τῆς θελήσεως τὴν καρδίαν της. Ἡσθάνετο ἤδη πόσον τὴν προσέβαλλεν ἡ ἐπίμονος ἢ προσποιήτος προσοχὴ ἣν παρεῖχε εἰς αὐτὴν ὁ δούξ Ἀλερίας, καὶ ἔβλεπεν ὅτι ἦτο ἠναγκασμένη νὰ καταστέλλῃ τὴν ἀγανάκτησιν ἢ τὴν περιφρόνησιν της.

— Εἰς τὸν πτωχὸν οἶκον τῆς ἀδελφῆς μου διελογίζετο, δὲν θὰ ἤμην βεβαίως ὑποχρεωμένη ν' ἀκούω τὰ φιλοφρονήματα τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Θὰ τὰ ἔπαυα μὲ μιαν μου λέξιν. Θὰ μ' ἐθεώρει ἴσως σεμνότερον, ἀλλὰ θὰ μοῦ ἦτο ἀδιάφορον. Θὰ ἐδιώκετο ἀπὸ τὴν οἰκίαν καὶ τὸ πρᾶγμα ἐτελείωνεν. Ἐδῶ πρέπει νὰ ἦμαι εὐθυμὸς καὶ ἀπαθῆς ὡς κυρία τοῦ κόσμου, νὰ τὰ ἐκλαμβάνω ὅλα ἐπὶ τὸ ἐλαφρότερον, καὶ νὰ μὴ νομίζω διόλου προσβλητικὸς τοὺς ἐρωτύλους τρόπους ἀνθρώπου διεφθαρμένου. Πρέπει νὰ μαντεύσω τὴν ἐπιστήμην τῶν γυναικῶν αἵτινες ἔχουν ἀσκηθῆ εἰς τὴν τακτικὴν αὐτὴν. Ἄν φανῶ ἀπότομος, ὡς ὑπαγορεύει ἡ εὐλαβία μου, ὁ δούξ θὰ ὀργισθῆ καὶ θὰ μὲ συκοφαντήσῃ πρὸς ἐκδικησάν, ἴσως καὶ ἐπὶ σκοπῶ νὰ μὲ ἀποβάλουν. Νὰ μὲ ἀποβάλουν! Βεβαίως, εἰς τὴν θέσιν ὅπου εὐρίσκουμαι, δύναται τις νὰ γίνῃ θυμὰ στυγερῆς καὶ νὰ διαχθῆ ὡς ἀπλοῦς ὑπηρέτης. Ἴδου εἰς ποῖους κινδύνους καὶ ποῖας προσβολῆς εἶμαι ἐκτεθειμένη. Ἐλαμα κακὰ νὰ ἔλθω ἐδῶ. Ἡ κυρία Δαργλάδ δὲν μοῦ εἶχεν ἠμιλήσει περὶ αὐτοῦ τοῦ δουκὸς, καὶ ἐνόμισα δυνατόν, ὅτι εἶνε ἀδύνατον.

Ἡ Καρολίνα δὲν εἶχε διστακτικὸν τὸν χαρακτήρα. Ἄμα τῆς ἦλθεν ἡ ἰδέα ν' ἀναχωρήσῃ, ἤρχισεν εὐθὺς ν' ἀναζητῆ τίνι τρόπῳ ἠδύνατο νὰ συντηρήσῃ τὴν ἀδελφὴν της. Εἶχε λάβει προκαταβολὰς παρὰ τῆς μαρκησίας, καὶ ἔπρεπε νὰ προμηθευθῆ ἄλλοθεν ἕνα τὰς ἀποδώσῃ, ἂν οἱ τρόποι τοῦ δουκὸς δὲν τῇ ἐπέτρεπον νὰ μείνῃ παρ' αὐτῇ ὅσον χρόνον ἀπῆτει ἡ μικρὰ χρηματικὴ ποσότης, ἣν εἶχεν ἀποστείλλει εἰς τὴν Καμίλλην. Ἐσυλλογίσθη τότε τὰς ὀλίγας ἐκατοντάδας φράγκων, ἃς τῇ προσέφερον ἡ τροφὰς της, ἣς τὸ γράμμα, ληφθὲν τὴν πρωΐαν, εὐρίσκειτο ἐτὶ ἐν τῷ θυλακίῳ της. Ἀνέγνω καὶ πάλιν τὴν ἀπελθὴ ἐκείνην καὶ μητρικὴν ἐπιστολήν, καὶ ἀναλογιζομένη πόσον πολλὰ καὶ ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ πτωχοῦ δύναται νὰ ἔχῃ ἠθικὴν σημασίαν, συνεινήθη καὶ πάλιν βαθύτατα καὶ ἐκλαυσε.

Ὁ μαρκήσιος εἰσῆλθε τὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ κατέλαθεν αὐτὴν σπογγίζουσαν τοὺς ὀφθαλμούς της. Συνέπτυσεν αὐτὴ ταχέως τὴν ἐπιστολήν καὶ τὴν ἔθηκεν ἀπροσποiehτως εἰς τὸ θυλακίον της.

εις την υγιειν έργα των εν μέσω βυκαρών και ακαθάρτων συνοικιών και νοσηρών αναθυμιάσεων.

(Έπαι το τέλος).

ΦΕΡΒΚΑΙΟΣ

Η ΥΓΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΛΟΝΗΣ

[Έκ των του Ιταλού Paolo Mantegazza]

Συνέχεια: 166 σελ. 317.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Τό ξριον είνε τό άριστον των ύφασμάτων. Κακός άγωγός και καλός άκτινοβολεύς του θερμαντικού, πορώδες, διεγερτικόν της τριχοειδούς κυκλοφορίας του δέρματος, κατάλληλον προς κατασκευήν ύφασμάτων έλαφρών, τό ξριον κατέχει πάντα τά πλεονεκτήματα αξιολόγου ένδύματος.

Μή φοβείσθε νά συνειθίσετε εις ύπερβολικήν άσβρότητα διαίτης. Μεταχειρίζεσθε πάντοτε, νέαι και γέροντες, περιπόδια εξ έριου τόν χειμώνα και τās άρχάς του έαρος. Φέρετε έσωτερικώς την φλανέλλαν επί τέσσαρας ή επί έξ μήνας.

Έάν εισθε αδύνατοι ή διατεθειμένοι εις άρρωστίαν του στήθους, φέρετε την φλανέλλαν και τό θέρος, άλλ' έλαφρότεραν.

Έάν έχετε έπιδερμίδα ύπερβολικώς ευερέθιστον εις την προς τό ξριον έπαφήν, φέρετε την φλανέλλαν επί βαμβακερού ύπενδύτου, άλλά προτιμότερον είνε νά συνειθίσετε αύτήν.

Η συνήθης χρήση της φλανέλλας άρκεί ως επί τό πλείστον, όπως ύπερασπίση ήμās από συχνών ψυχράσεων και ρευματισμών, και προστατεύση από της φθίσεως πολύτιμον ύπαρξιν. Πιθανώς οι Ρωμαίοι έπασχον ολιγώτερον ήμών υπό του μιάσματος της Ρώμης (malaria), διότι έφερον πάντοτε έριούχα ένδύματα.

Διαρκούντος μεγάλου πολέμου εν ταίς Ηνωμέναις Πολιτείαις της Αμερικής, ο Ιατρός Rush παρετήρησεν, ότι οι αξιωματικοί οι φορούντες επί του δέρματος την φλανέλλαν, ήσαν πολύ σπανιότερον των άλλων άρρωστοι.

Ο Ιατρός Ballingall παρετήρησεν, ότι κατά την εις Ισπανίαν έστρατείαν, τά στρατεύματα όσα έφόρου έριούχα ένδύματα, είχαν τόν ολιγώτερον αριθμόν των άρρωστων.

Ο πλοίαρχος Murray, άφού διέτριψε δύο έτη μετά του πλοίου του εν ταίς πάγαις του Λαβραδού, διετάχθη νά μεταβή εις τās Αντίλλας νήσους. Προσέθεσε τότε εις τά ένδύματα ενός εκά-

στου ναύτου, δύο ζευγη έσωβράκιων και ύποκαμισών εκ φλανέλλας. Καθ' έκάστην δέ έπιθεώρει προσεκτικώς, όπως βεβαιωθεί, ότι τό πλήρωμα αύτου έφερε τά έριούχα ταύτα ένδύματα. Οι άνδρες ούτοι δέν ένδουν διατί έπρεπεν ήδη νά ένδύωνται θερμότερον, ένφ' μετέβαινον από των πάγων του πόλου εις τόν ήλιον των τροπικών. Αλλ' ο πλοίαρχος Murray ήδιαφέρει περί των σκέψεων τούτων.

Έν τούτοις άνεχώρησε μέ πλήρωμα 150 άνδρών, έπεσκέψθη σχεδόν όλας τās νήσους της Αμερικής και τινας λιμένας του Μεξικανικού κόλπου χωρίς νά χάση ούτε ένα άνθρωπον, καιτοι διήλθεν όλους τούς κινδύνους της από ενός εις άλλο αντίθετον κλίμα μεταβάσεως.

Ο Ιατρός Hope έσυνείθιζε νά έρωτά πάντοτε τούς άρρώστους αύτου τούς πάσχοντας εκ πνευμονίας, εκ πλευρίτιδος, ή εξ όξείας ρευματισμού, εάν ούτοι είχαν την καλήν συνήθειαν νά φορούσι φλανέλλαν. Βεβαίοι δέ, ότι οι πλείστοι των άρρώστων τούτων άπεκρίνοντο, ότι δέν έφόρουσαν αύτήν.

Έπιτραπήτω μοι μετά τās άνωτέρω παρατηρήσεις, νά προσθέσω γεγονός εξ αύτοψίας γνωστόν εις έμέ.

Πρό καιρού όχι μακρού οι χωρικοί μας του Lago Maggiore, μόλις ήρχετο ο οκτώβριος, ένεδύοντο από κεφαλής μέχρι ποδιών διά καναν ένδύματων εξ έριούχου ύφασματος υπό αύτάν ύφανομένου. Ήσαν δέ εν τή ένδυμασίη των ταύτη μάλλον κομμικοί ή ώραίοι. Αλλ' ήδη ένδύονται διά λενοβάμβακος και δι' άλλων ύφασμάτων μάλλον βαμβακερών ή έριούχων. Όλοι οι Ιατροί συμφωνούσι, ότι ή φθίσις και αι όξείαι στηθικαι άρρωστίαι ηβξησαν μεγάλως μεταξύ των εν λόγω χωρικών. Είνε δέ βέβαιον, ότι ή έλλειψις του έριου συντέλεσεν εις τό γεγονός τούτο.

Είχε λοιπόν δικαίον ο Σαϊξπήρος λέγων· *«Εξός τι μαγικής δυνάμεως έτοιμεί εις την φλανέλλαν.»*

Όχι από οικονομίαν, μέ λέγετε σεις, όχι διά τόν συρμόν, περιμένομεν τά δριμύτερα ψύχη, όπως φορέσωμεν τόν έριούχον χιτωνίσκον ή την φλανέλλαν, άλλά διότι δέν θέλομεν νά γεινώμεν παρά πολύ ευπαθείς.

Δίδομεν εις τά τέκνα μας χιτωνίσκους βαμβακερούς και όχι έριούχους, όπως άσκήσωμεν αύτά εις τās κακοκαιρίας, όπως καταστήσωμεν αύτά εύρωστότερα.

Πρόληψις τούτο, πρόληψις, έλεεινή πρόληψις! Διότι προτιμότερον πολύ είνε ν' άντιτασώμεθα προς την βροχήν και τās χιόνιας μέ τό σώμα καλώς κεκαλυμμένον, ή νά μιμώμεθα δθθεν

τόν Σπαρτιάτην παρά την πυράν της έστίας. Προτιμότερον είνε ν' άποκτώμεν υγιειν και δριζιν εις τόν ανοικτόν άέρα φέροντες θώρακα ούτως ειπείν εκ φλανέλλας, ή νά φρικώμεν και νά τρέωμεν κατ' οίκον μέ χιτωνίσκον και περιπόδια βαμβακερά.

Ότι ειξεύρω νά σας είπω είνε, ότι ή πρόθεσις νά δημιουργήσωμεν Σπαρτιάτας διά του φαρμάκτος των σημερινών παιδιών, είνε πρόθεσις ανθρωποκτόνος, πληρούσα τά νεκροταφεία πολλών θυμάτων και άφίνουσα βιον πλήρη άρρωστιών εις τούς επίζώντας.

Η μετάξα έρχεται εύθύς μετά τό ξριον ως προς τά υγιεινά πλεονεκτήματα. Διατηρεί τό θερμαντικόν κάλλιον ή ο βάμβαξ και τό λινον, και ούτω έχει την πολύτιμον ιδιότητα νά διδάη εις την έπιδερμίδα εξαιτίας συναισθήσεως, τās όποιās ούτε τό έριούχον ούτε τό βαμβακερόν ύφασμα δύναται νά παράσχωσι.

Είς τινας ή μετάξα έρχομένη εις άμεισον προς τό δέρμα έπαρήν, διαταράσσει την ηλεκτρικήν αύτου κατάστασιν και δύναται νά προκαλέση εξάνθημα. Αλλά τό μέγιστον των μειονεκτημάτων αύτης είνε, ότι είνε πολυδάπανος.

Τά μετάξινα περιπόδια, δι' εν δύναται ν' άγοράση αύτά, είνε άριστον πράγμα.

Ο βάμβαξ διατηρεί τό σώμα θερμότερον ή τό λινον, άπορροφά ολιγώτερον τούτου την ύγρασίαν και επομένως δέν καταστρέφει την ιδίαν έαυτου άνταναχλαστικήν ιδιότητα διά καλού άγωγού, οίον είνε τό ύδωρ αντί κακού άγωγού οίος είνε ο ξηρός άήρ.

Τά βαμβακερά ύποκάμισα είνε προτιμότερα των λινών υπό υγιεινήν έποψιν πάντοτε μίν, άλλ' ιδίως τό θέρος εις τās θερμάς χώρας, καιτοι ταύτα δέν δίδουσι τās εύαρέστους εκείνας συναισθήσεις της δρόσου, ες δίδει τό λινον και ή κάνναβις. Αι πλατείαι και γωνιώδεις ίνες του βαμβακερού ύφασματος διερεθίζουσι την άθραν έπιδερμίδα, και εις τās χώρας των τροπικών, όπου ή έπιδερμις πλέον ή άλλου έχει εξαισίαν ύπερευαισθησίαν, είδον πολλές σινοριτίας μη δυναμένας κατ' ούδένα τρόπον νά άνεχθώσι τόν βάμβακα ούτε δι' ύποκάμισα, ούτε διά σινδόνιας.

Τό λινον διακρίνεται ειδικώς από τά άλλα ύφασματα διά την οίονει στρογγυλότητα και την μαλακότητα των ίστων του, δι' ών τά εξ αύτου ύφασματα έγουσι άνερότητα και μαλακότητα επίζητουμένην παρά των ευαισθήτων και άπειτητικών προσώπων.

Αλλά τό άριστοκρατικόν λινον έχει τό σπουδαίον κακόν νά ήνε καλός άγωγός και κακός άκτινοβολεύς του θερμαντικού, διό έχει ακριβώς ιδιό-

τητα έναντίας προς τās άπαιτουμένας δι' ένδυμα υγιεινόν. Έκ τούτου προκύπτει, ότι τό ύφασμα τούτο τηρεί ψυχρόν τό δέρμα. Τό δέ θέρος άπορροφά εύκολώτατα τόν ιδρώτα, όστις άντικαθιστά τόν άτμοσφαιρικών άέρα τόν έντός των πλεγμάτων αύτου περικλειόμενον. Έπειδή δέ μεταβάλλεται ούτως εις έτι μάλλον καλόν άγωγόν του θερμαντικού, ψυχραίνει άποτόμως και σχεδόν πάντοτε παρακαίως τό σώμα μας.

Προσθέσατε ύστερον τό άλλο κακόν, ότι τό ύγρόν δι' ού τό λινόν ύφασμα τόσον εύκόλως διαβρέχεται, συνεχώς εξατμίζεται, και εξατμίζόμενον όλονέν άφαιρεί από του δέρματος τό θερμαντικόν. Πολλά ψυχράσεις και πολλαί ρευματισμοί συμβαίνουσι τό έαρ και τό θέρος, ένεκα της συνθησίας του φορέιν λινά ύποκάμισα.

Έάν σας φαίνεται παρά πολύ χυδαίον τό φέρειν βαμβακερόν ύποκάμισον, διότι είνε ευθηνόν, φορέσατε επί του βαμβακερού και άλλο ύποκάμισον λινόν, και ούτω ή υγιεινή και ή ματαίωτης θα φθάσωσι εις φιλικόν συμβιβασμόν. Αλλως τε θέλω σας παρηγορήσει λέγων ήμίν, ότι έγώ αύτός έγνώρισα πολλούς λόρδους του West-India, του ύψηλου fashion, όστινες έφερον πάντοτε ύποκάμισα βαμβακερά, και δέν ήσχύνοντο επί τούτω.

Η κάνναβις ολιγόν διαφέρει του λινου ως προς τούς φυσικούς χαρακτήρας της.

Αι μηλωταί είνε διά τό κλιματά μας ύπερβολικόν σπέκασμα, και μόνη ή πολυτέλεια δύναται κατά τόν χειμώνα νά καταστήση αύτάς αναγκαίας.

Μέ έρχεται νά γελάσω, και πλέον ή μίαν φοράν, όταν εις τό μέτριον κλίμα της Τσοκάνης ή εις τās θερμάς όδοús της Νεαπόλεως, συναντώμαι μετά τινος Κυρίου σκεπασμένου διά μηλωτών από κεφαλής μέχρι ποδιών. Τι ήθελον κάμει αύτοι οι ήρωες, εάν ήσαν εις την Στοκχόλμην ή εις την Πετρούπολιν;

Τά καλύτερα ένδύματα είνε τά λευκά και τώ όντι τά βαθέα καλούμενα χρώματα είνε καλοί άκτινοβολείς του θερμαντικού, τό όποιον άπορροφώσιν επίσης μετά μεγάλης εύκολίας, ένφ' τό λευκόν χρώμα άντανακλά τās άκτίνας του φωτός και του θερμαντικού, και είνε επομένως κακός άγωγός και κακός άκτινοβολεύς, και διά τούτο τό χρώμα τούτο είνε κατάλληλον διά τά ένδύματα καθ' όλας τās ώρας του έτους.

Τό λευκόν χρώμα έμποδίζει τό θέρος μίν την διάβασιν της εξωτερικής θερμότητος, τόν χειμώνα δέ την άπώλειαν της ιδίας ήμών θερμότητος. Πάντες γνωρίζουσι τό φρακίον πείραμα του Φραγκλίνου, όστις άφού εξέτεινεν επί της χιόνος τινά άπό-

μακτρα εκ του αυτου υφασματος αλλα διαφορως χρωματισμένα, ευρε μετα παρελευσιν χρονικου τινος διαστήματος, οτι η χιών η καλυπτομένη υπό μελανών απομάκτρων είχαν αναλυθῆ εις μεγαλύτεραν ποσότητα, ενώ απ' ἐναντίας εις πολὺ ὀλιγωτέραν ποσότητα, είχαν αναλυθῆ ἡ χιών ἡ καλυπτομένη υπό λευκῶν απομάκτρων. Ὁ δὲ Stark ἀνεκάλυψε καὶ ἄλλο πλεονέκτημα τῶν λευκῶν υφασμάτων, ὅτι ἀπορροφῶσιν εις μικροτέραν ποσότητα τὰς ὀξείδους ὕλας ἢ τὰ μελανὰ υφάσματα, διό εἶνε καταλληλότερα εις τοὺς ἰατροὺς καὶ εις ὄλους ἐκείνους, οἵτινες ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των πρέπει νὰ εὐρίσκωνται εις συνάφειαν πρὸς δυσώδεις ὕλας. Ἐχον δικαιοὶ Ρωμαῖοι νὰ ἐνδύωνται διὰ λευκῶν ἐνδυμάτων, καὶ εἶχε δικαίον ὁ συμρὸς κατὰ τὰ τελευταία ταῦτα ἔτη θέλων νὰ ἐπανέλθῃ καὶ τὸν χειμῶνα εις τὴν χρῆσιν τῶν ἀνοικτῶν χρωμάτων.

Δὲν ἔπαυσα ἀκόμη τὸν πανηγυρικὸν τῶν υφασμάτων τῶν ἐχόντων ἀνοικτὸν χρῶμα. Ταῦτα ἐπιβάλλουσι πλειότεραν καθαριότητα ἢ τὰ ἔχοντα βαθία χρώματα, διό καὶ ὑπὸ τὴν ἔσφιν ταύτην καθίστανται χρήσιμα εις τὴν ὑγείαν.

Ὁ Balzac ἀνέγραψε τὸ ἑξῆς χρυσοῦν παράγγελμα:

«Τὸ ἔσχαγμα εἶνε ἀτύχημα ἢ κηλὶς εἶνε κακοήθεια».

Ἐσχάτως αἱ ἰατρικαὶ καὶ αἱ πολιτικαὶ ἐφημερίδες κατεφόδισαν πάντας τοὺς φέροντας περιπόδια καὶ ὑποκάμισα ἐρυθρὰ, διηγούμεναι, ὅτι ἀγαθὸς τις ναύτης τῆς Νάντης ἀπέθανε διότι ἐφόρσεν ὑποκάμισον βαφέν διὰ χρώματος ἐρυθροῦ ἐκ κοραλλίνης.

Καὶ οἱ χημικοὶ καὶ οἱ ἰατροὶ σχολιάζουσι τὴν περίπτωσιν, καὶ ἐκθέτουσι τὴν χημικὴν ἱστορίαν τῆς κοραλλίνης, καὶ περιγράφουσι τὰ ἀποστήματα καὶ τὰς πληγὰς τοῦ δέρματος, καὶ τὴν ἀπορρόφησιν ὕλης, ἥτις εἰσερχομένη εις τὸ αἷμα ἐνεργεῖ ὅπως τὰ δραστηριώτατα δηλητήρια.

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν βέβαια κατ' ἐσχῆν ἀτυχηματικοὶ, κινῶντες πόλεμον κατὰ τῶν ἐρυθρῶν ὑποκαμίσων, καὶ παριστῶντες αὐτὰ ὡς τόσους χιτῶνας τοῦ Νήσου.

Οἱ σοφοὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην γελοῖως ἐπλανήθησαν.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Ὁ γάμος τῆς Ἀιογέννητης.

— Ἄλλοι του κ' ἂν τὸν ἤθερα σὺν παῖδες ἔμπαίνοι 'ς τὰμπέλι. Καὶ μοῦ πατεῖ τὰ κλήματα καὶ μοῦ χαλῆ τὴ φράκην. Καὶ τρώει καὶ τὰ σταφύλια μου τὰ μοσκομυρωδάτα. Ἄν εἶνε σκύλος τοῦ χωριοῦ νὰ φάῃ τὴν κεφαλὴν σου, Κι' ἂν ἴσως εἶνε κ' ἄλεπου, κακὴ προδὴ νὰ γένῃ, Κι' ἂν ἴσως εἶνε κ' ἄνθρωπος, νὰ μὴν τὸν εὐρ' ὁ χρόνος! Μὰ γὰρ στήθη δόκανα καὶ τσάκας σιδερένιαις Κι' ὄμοιος νὰ πᾶ θὲ νὰ πιασῆ καὶ θὲ νὰ ἰδῶ ποῖος εἶνε.

Ἀδύγη ἀγῆ σηκώθηκε κινῶ καὶ τάει 'ς τὰμπέλι. Βρίσκει τὸ δόκανο ἀνοικτὸ, τὴν τσάκα μαγκωμένη, Μὴδ' ἀκυλὴ, μὴδ' ἄλεπου, μὴδ' ἄνθρωπο πιασμένο. Ἡ τσάκα δὲ βασιτῆ μαλλί, μόνο βαστάει ἀχιτῆδες Κι' ἀνάμεσα 'ς τὰ δόντια τῆς ἡ πούλια χρυσοφέγγει. Φομπάνει ἡ νῆς πού τὴ θωρεῖ, ἀραλᾶ τὰ δυὸ τοῦ μάτια Καὶ πάλι τὴ μεταθωρεῖ καὶ ἔρεπετᾶ ἡ καρδιά του. Σκύφτει, κρατεῖ 'ς τὰ χέρια του γυναῖκερο πασουμάκι, Μικρὸ, καὶ χρυσοκέντητο, διαμαντοστολισμένο. Τὸ βᾶνει μέσ' 'ς τὸν κόρφο του καὶ ἄσπιτι του παγαίνει Κι' ὄλο καὶ τὰ μετακυτεῖ καὶ τὸ γλυκορωτάει: — Ἄχ, πασουμάκι μ' ἔμμορφο μὲ τὰ πολλὰ διακέντητα, Ἐὶν πορὰ κερὰ νὰ σὲ πατῆ, ποῖο παδαράκι σ' ἔχει; — Μένει ἡ κερὰ πού μὲ πατεῖ ἔδν εἶνε γιὰ τὰσένα, Ἄν εἶνε μὴδὲ χωριανή, μὴδὲ καὶ βοσκοπούλα, Μὲν' εἶνε ἡ Ἀιογέννητη, τοῦ Ἡλίου ἡ θυγατέρα, Πού κοιμισμένη περπατεῖ κ' ὀλογορνᾶ τῆς νύχτας. Ὅλοι τοῦ λένε 'ς τὸ χωριὸ νὰ πᾶ νὰ τὸ πουλήσῃ, Νὰ κἀνῃ βιδὸς ἀμέτρητο, νὰ γένῃ νοικοκύρης, Κι' ἡ μάννα του ἡ διαβόλισσα μούχα δὲν ἀφίνει: — Σὺρε 'ς τὰμπέλι, γόκα μου, τῆς τσάκας σου νὰ στήσῃ, Νὰ πιάσῃ καὶ ταῦταῖρι του γιὰ νὰ τὰ ζουγαρώσῃ. Κι' ὁ νῆς ἀκούει τὴ μάννα του καὶ δὲν ἀκούει τὸν κύσμα. Πάει 'ς τὰμπέλι τὴν ἀγῆ καὶ φέρνει καὶ τὰταῖρι. Κι' ὄλοι τοῦ λένε 'ς τὸ χωριὸ νὰ πᾶ νὰ τὸ πουλήσῃ, Νὰ κἀνῃ βιδὸς ἀμέτρητο, νὰ γένῃ νοικοκύρης, Κι' ἡ μάννα του ἡ διαβόλισσα μούχα δὲν ἀφίνει: — Ἀπόψε τὰ μεσάνυχτα πάρε τὸν τυμπουρᾶ σου Καὶ σὺρε 'ς τῆς Ἀιογέννητης τὰ ψηλοπαρὰθῶρι, Καὶ πῆς τραγοῦδια τῆς καρδιάς καὶ λόγια τῆς ἀγάπης Καὶ μεσ' τὰ λῆγια τὰ καλά καὶ τὰ γλυκὰ τραγοῦδια Πῆς τῆς πῶς ταῦρηκες ἐσὺ τὰ δυὸ τῆς πασουμάκι. Καὶ νὰ μὴ μ' ἔχῃς μάννα σου καὶ νὰ μὴ σ' ἔχω γγὸ μου, Ἄν δὲν τὴν κἀνῃ ταῖρι σου, κ' ἂν δὲν τὴν κἀνω νύφη, Κι' ὁ νῆς ἀκούει τὴ μάννα του καὶ δὲν ἀκούει τὸν κύσμα.

— Ἐύπνα, κυρὰ Ἀιογέννητη, τοῦ Ἡλίου θυγατέρα, Κ' ἔβγα 'ς τὸ παραθύρι σου νὰ γέν' ἡ νύχτα ἔμερα. Ἄσπρη, γλυκερὰ σὲ' ἔχαρι, ξανθοῦλα ἄν τὸ μέλι. Τὴ νύχτα τ' ἤθελες νὰ μ'πῆς μέσα 'ς τὸ ἐνο ἀμπέλι; Κορμάκι βοδοζώματα καὶ θαρνοφουτωμένο, Ὁ νοικοκύρης εἶχ' ἐκεῖ τὸ σίδερο στημένο. Ἐσὺ ἔχεις Λάμιαις πονηριὰ κ' ἔχεις Νερὰίθας χάρι, Ἐπιάστηκε 'ς τὸ σίδερο τὰφρᾶτό σου ποδᾶρι. Φεύγει, πετᾶς σὺν τὸ πουλί καὶ ἐγλυστρᾶς σὺν χέλι, Ἐγλύστρησες καὶ ἔφυγες ἀπ' τὸ δικὸ μου ἀμπέλι. Ἔμερα καὶ νύχτα ἔκαρπονᾶ γιὰ νὰ σε καμαρώνω Κι' ἀπόμεινε 'ς τὸ σίδερο τὸ πασουμάκι μόνο. Θὰ γένω σκιάδης ταπεινὸς 'ς τὰμετρητὰ σου κἀλλη Πηγες καὶ δευτέρη νυχτιὰ καὶ πιάστηκες καὶ πάλι. Ἐγὼχω πόνου γιὰ τὰσέ, κ' ἔχω καὶμὸ μεγάλο. Καὶ κἀλι μεταγλύστρησες κ' ἀπόμεινε καὶ τᾶλλο. Πιθαῖνω, σθύνω, χάνομαι καὶ σὺ γελᾶς μὲ μῆνα Ἐγὼ τὰ βρῆκα καὶ τὰ δυὸ καὶ τᾶχω φυλαγμένα. Ἐβῆγα 'ς τὸ παραθύρι σου νὰ φεῖ ἡ γειτονιά σου. Πάρε τὰ πασουμάκι σου καὶ δὸς μου τὴν καρδιά σου.

Γλυκοκήμερως ἡ ἀγῆ κ' ἐσκέρπισαν τὰστέριζα, Κ' ἐσκέρπισαν καὶ τὰ πουλιὰ καὶ πᾶνε 'ς τὴ βοσκὴ τους. Πᾶν' ἡ λεβένταις 'ς τὴ δουλειὰ κ' ἡ λιγεραις 'ς τὸν τρύγο Κ' ἡ κόρη πάει 'ς τὸ βασιλιὰ καὶ τοῦ φιλεῖ τὸ χέρι: — Πατέρα μου, θὰ παντρευτῶ καὶ δὸς μου τὴν εὐχὴ σου. — Πενῆντα βασιλόπουλα προξενητᾶδες στείλαν Καὶ τὰ πενήντα εἶνε καλά κ' ἔπαγο σ' ἀρέσῃ πάρε. — Δὲν θέλω βασιλόπουλο καὶ καστραπολεμέαρχη Νὰ σκοτωθῆ 'ς τὸν πόλεμο καὶ νὰπομείνω χήρα, Μὲν' θέλω τὸν τραγοῦδιστὴ πού τραγοῦδᾶ τὴ νύχτα, Ὅπως μεῖλι 'ς τὴ φωνὴ καὶ ἔχαρι 'ς τὰ λῆγια Ὅπως ἀγάπη 'ς τὴν καρδιά καὶ χάνεται γιὰ μῆνα. — Μία κόρη μαῦδωσ' ὁ Θεὸς, κ' ἔστι θελήσῃ ἄς κἀνῃ Κι' ὄμοιον διαλέτῃ γι' ἄντρα τῆς, τὸν κἀνω γῶ κατεῖ μου.

Διαλαλητᾶδες βγαίνουνε καὶ διαλαλοῦν 'ς τὴ χώρα: — Χαρῆτε, κἀμπαι καὶ βουνδ', χωριὰ καὶ βιλῆτζα! Παντρευετ' ἡ Ἀιογέννητη τοῦ Ἡλίου ἡ θυγατέρα Καὶ παίρνει τὸν τραγοῦδιστὴ, τὸν ἔμμορφο λεβέντη!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ